Høgskolen i Østfold

Studieplan for
Skolerettet årsstudium i samfunnsfag

FAGKODE: LA15SAMA – Fagdidaktikk og faglig portefølje
FAGKODE: LA15SAMB – Geografi
FAGKODE: LA15SAMC – Historie
FAGKODE: LA15SAMD - Samfunnskunnskap

Studieårene 2004-2007
60 studiepoeng
Grunnutdanning/videreutdanning for lærere

Godkjent	Av avdelingsleder	Dato: 19. august 2004
Endret	Av	Dato:

Innholdsfortegnelse

MÅLGRUPPE OG OPPTAKSKRAV 3

STUDIETS VARIGHET OG OMFANG 3

MÅL FOR STUDIET 3

STUDIETS INNHOLD, OPPBYGGING OG SAMMENSETNING 3

ORGANISERING, ARBEIDS- OG UNDERVISNINGSFORMER 3

VURDERINGSFORMER 4

PENSUM- /LITTERATURLISTE 5

EMNEBESKRIVELSE: FAGDIDAKTIKK OG FAGLIG PORTEFØLJE 5
EMNEBESKRIVELSE: GEOGRAFI 6
EMNEBESKRIVELSE: HISTORIE 7
EMNEBESKRIVELSE: SAMFUNNSKUNNSKAP 8

Målgruppe og opptakskrav

a. Målgruppe Studenter som ønsker å bli lærere i samfunnsfag i grunnskolen
b. Opptakskrav Generell studiekompetanse

Studiets varighet og omfang

a. Studiets nivå Grunnutdanning/videreutdanning for lærere
b. Grad Årsstudiet kan inngå som et valgfag i fireårig allmennlærerutdanning, som et fag i en bachelorgrad og som videreutdanning for lærere med fullført lærerutdanning. Studieplanen er tilpasset rammeplanen for samfunnsfag i Rammeplan for 4-årig allmennlærerutdanning av 2003.
For bestått enkeltkomponenter utstedes karakterutskrift, men bestått enkeltkomponenter kan ikke inngå i en allmennlærerutdanning. Der kan bare et samlet, fullført studium inngå.

Mål for studiet

a) Studiet kvalifiserer for: *Studentene skal kvalifiseres for arbeid som lærer i samfunnsfag i grunnskolen og skal*

- kunne legge til rette for opplæring om samfunnsforhold i et flerkulturelt og globalt perspektiv, med vekt på menneskerettigheter og demokratiske prinsipper
- kunne veilede elevene om deres retter og plikter i samfunnet generelt og i forhold til forbruk, offentlig tjenesteyting og markedet spesielt
- kunne skape et inkluderende miljø og legge til rette for tilpasset opplæring for elevgrupper med ulike forutsetninger, også elever med behov for spesialundervisning
- ha innsikt i konfliktløsning, slik at de kan fremme elevenes ferdigheter i å håndtere konflikter i skolehverdagen og i samfunnslivet
- ha innsikt i forholdet mellom opplæring og arbeidsliv og hvordan entreprenørskap kan inspirere til lokalt utviklingsarbeid

Læringsmål er også definert i emnebeskrivelsene

Studiets innhold, oppbygging og sammensetning

a) Emner

Geografi (15 stp), *historie (15 stp), samfunnskunnskap (15 stp)* og *Fagdidaktikk og faglig portefølje (15 stp)* inngår som like store og likeverdige emner i årsstudiet. Innholdet i emnene beskrives i emnebeskrivelsene.

b) Oppbygging

Det skolerettede årsstudiet i samfunnsfag er organisert som et sammenhengende heltids-studium over ett studieår.

Organisering, arbeids- og undervisningsformer

a. Hvordan studiet er organisert og hvilke arbeids- og undervisningsformer som inngår

Det skolerettede årsstudiet i samfunnsfaget et arbeid som har læring som sitt formål. Læring foregår både som en sosial aktivitet og som en individuell aktivitet. Deltakelse i undervisningen og arbeid i grupper er arbeidsformer hvor læring skal forgå som en sosial aktivitet, mens lesing og tilhørende bearbeiding av fagstoff er arbeidsformer som foregår som en individuell aktivitet. Uansett hvilke arbeidsformer som anvendes, er det den enkelte student som selv bærer ansvaret for å oppnå læringsresultater gjennom studiet. Gode læringsresultater kan bare oppnås gjennom aktivt, engasjert og omfattende arbeid med lærestoffet. Lærerne i faget gir undervisning og veiledning som skal lette læringsprosessene. I tillegg til den undervisning og veiledning som gis, må studentene enkeltvis og i samarbeid med hverandre, planlegge og gjennomføre de studieaktivitetene som forutsettes for å nå de krav til oppnådd læring som stilles gjennom den avsluttende vurderingen. Til den avsluttende vurderingen forutsettes at studentene har skaffet seg faglig innsikt, oversikt og forståelse ved å ha brukt varierte læringsaktiviteter i studiet sitt.
De undervisningsformene som tilrettelegges fra høgskolens side er timeplanlagte forelesninger,

klassesamtaler/-drøftinger, ekskursjoner og organisert gruppearbeid. I tillegg kommer veiledningssamtaler mellom faglærere og studenter og veiledning knyttet til emnet fagdidaktikk og faglig portefølje og til studentenes individuelle utdanningsplaner.

b) Bruk av bibliotek

Biblioteket skal bidra til å øke studentenes informasjonskompetanse, det vil si evnen til å søke etter, finne, evaluere og bruke relevant faglig informasjon. I tillegg til personlig service, får studentene bibliotekundervisning der målsettingen er at de skal kunne søke i norske informasjonskilder, ha kjennskap til internasjonale databaser og kunne vurdere kvalitet på informasjon. Det vil også bli undervist i referanseteknikk. Bibliotekundervisningen vil bestå av to dobbelttimer – en innføring i informasjonssøking ved studiestart og spesialisert informasjonssøking samt innføring i referanseteknikk for arbeidet med den faglige porteføljen.

c) Praksis

For studenter som vil ta årsstudiet som del av en allmennlærerutdanning, kan det i årsstudiet inngå praksisopplæring. Denne praksisopplæringen skal evt. gjennomføres i samsvar med bestemmelsene i den rammeplanen studenten følger og har et omfang på 2-4 uker.
For studenter som skal bruke årsstudiet som del av en annen type lærerutdanning, inngår praksis i tilsvarende omfang. For disse studentene er organiseringen av praksis ikke bundet av rammeplanbestemmelser. Dette betyr likevel at mens allmennlærerstudentene er i praksis, skal de andre studentene også arbeide med praksisrelaterte oppgaver.

d) Arbeidskrav

De undervisningsformene som tilrettelegges fra høgskolens side er timeplanlagte forelesninger, klassesamtaler/-drøftinger, ekskursjoner og organisert gruppearbeid. I tillegg kommer veiledningssamtaler mellom faglærere og studenter og veiledning knyttet til den faglige porteføljen og til studentenes individuelle utdanningsplaner.
Undervisningen inngår i pensumet i studier. Det forutsettes derfor at studentene deltar i undervisningen på arbeid med obligatoriske oppgaver i grupper.
Omfanget av den arbeidstid som forventes nedlagt for å gjennomføre årsstudiet i samfunnsfag, er fulle arbeidsuker fra og med studiestart til og med avsluttet eksamen.

Vurderingsformer

1. Underveisvurdering, jamfør § 13 i eksamensforskriften

Student og faglærer skal gjennomføre minst én veiledningstime i hvert av fagene, særlig knyttet til arbeidet med den faglige porteføljen.

2. Sluttvurdering

a) Vilkår for framstilling til eksamen

Vilkår for framstilling til eksamen er at studenten har
- deltatt på ekskursjonene
- deltatt i arbeidet i gruppe
- møtt til og gjennomført alle pålagte samtaletimer
- utført alle pålagte arbeidsoppgaver i forbindelse med undervisningen, herunder oppgaver knyttet til praksis

I tillegg må studenten, for å kunne framstille seg til eksamen i de andre komponentene, ha levert *faglig portefølje* til rett tid.

b) Eksamen

Følgende eksamener inngår i årsstudiet:
1. Eksamensmappe: Innlevert faglig portefølje knyttet til emnet *fagdidaktikk og faglig portefølje*
2. Eksamen i de tre fagemnene *geografi*, *historie* og *samfunnskunnskap*

Alle eksamener er i vårsemesteret.

Ad 1: Mappevurderingen i form av levering av *faglig portefølje* har et omfang på fire oppgaver. Intern sensurering.
Ad. 2: Eksamen i fagemnene har form av henholdsvis *skriftlig, individuell hjemmeeksamen*, *individuell, muntlig eksamen* og *skriftlig, individuell eksamen med tilsyn.*
Hvilket emne som vil ha hvilken eksamensform kunngjøres når eksamensperioden begynner.

- **Muntlig eksamen** har en varighet på 30 min. Intern og ekstern sensor.
- **Hjemmeeksamen** gis en ramme på tre døgn fra oppgave blir gitt til besvarelse skal være levert. Intern sensor
- **Skriftlig, individuell eksamen** med tilsyn har en varighet på 6 timer. Intern og ekstern sensor

Hvert av de fire emnene vurderes for seg og gis egen karakter.
Fagdidaktikk og faglig portefølje……..15 stp
Geografi……15 stp
Historie……..15 stp
Samfunnskunnskap…….15 stp

For bestått enkeltkomponenter utstedes karakterutskrift, men bestått enkeltkomponenter kan ikke inngå i en allmennlærerutdanning. Når minst to av de fire komponentene er bestått, kan de inngå i en bachelorgrad. Faglig portefølje må da utgjøre en av disse komponentene.

c) Karaktersystem
Det gis graderte karakterer etter skalaen A-F.

Pensum- /litteraturliste

a) Pensum/lærestoff (minimum tema/omfang/referanselitteratur)
Pensumlitteraturen velges ut i tilknytning til fagene og til emnene innenfor fagene. Stoff gjennomgått i forelesninger og utdelt materiale inngår i pensum. Ajourført litteraturliste vil foreligge ved studieårets start. Før den tid kan studentene ved henvendelse til faglærerne få tilgang til kompendier og få oppgitt annen litteratur. Ut fra prinsippet om at 1 studiepoeng tilsvarer et skriftlig pensum på om lag 80 sider, vil pensumomfanget på årsstudiet (60 studiepoeng) være om lag 5000 sider.
b) Litteraturliste sist oppdatert Dato:

Emnebeskrivelse: Fagdidaktikk og faglig portefølje

1. Kode	2. Navn på emnet	3. Kategori
	Fagdidaktikk og faglig portefølje – 15 stp	Emnet inngår som obligatorisk del i årsstudium i samfunnsfag

4. Forkunnskaper
Emnet er en integrert del av årsstudiet i samfunnsfag og bygger på innholdet i de tre andre emnene.

5. Tid: (når undervisning skjer) (blokk/ semester/år/…)
De fagdidaktiske spørsmålene blir tatt opp i tilknytning til hvert enkelt av de tre fagene og emnene innenfor fagene, men fagdidaktikk kan også bli gitt som eget kurs felles for de tre fagene. Dette framgår av semesterplanen.

6. Mål (kunnskaps- , ferdighets- og holdningsmål)
Studentene skal - kjenne til egenarten ved fagene geografi, historie og samfunnskunnskap og tverrfaglige utfordringer i samfunnsfagene - lære å tilrettelegge for tilpasset opplæring i samfunnsfag - kunne bruke og kritisk vurdere ulike arbeidsmåter og kildebruk gjennom arbeid med IKT og massemedier

7. Innhold/oppbygging
Fokus i emnet er på den plass fagområdet samfunnsfag har i grunnskolen, de tre fagenes begrunnelser som skolefag, hvordan barn og ungdom lærer samfunnsfag, ulike typer læringsaktiviteter, læringsstrategier og læringsstiler, formidlingsproblemer, analyse av læremidler og aktuelle arbeidsmåter i skolen er eksempler på fagdidaktiske tema som tas opp i studiet. Studentene må gjøre seg kjent med fagområdet samfunnsfags mål, lærestoff, læremidler, arbeidsmåter og hovedemner slik de framgår av læreplanverket for grunnskolen. De skal også gjøre seg godt kjent med den generelle delen av læreplanverket.

8. Organisering, undervisnings- og læringsformer
Se generell del

9. Praksis
Se generell del

10. Arbeidskrav
Gjennomføre minst 1 veiledningstime i tilknytning til arbeidet med faglig portefølje. Se også generell del 2a: Vilkår for framstilling til eksamen

11. Vurdering
1. Mappevurderingen i form av levering av *faglig portefølje. Mappen leveres innen en gitt frist i vårsemesteret (se semesterplanen) og* har et omfang på 4 oppgaver. 2. Mappearbeidene skal vise at studenten: a. Har arbeidet selvstendig med og har innsikt i sentrale temaer i fagområdet b. Kan anvende materiale som er relevant for oppgavene c. Kan gi faglige begrunnelser for sine valg og vurderinger d. Kan reflektere over faget, egen utvikling og læring. 3. Emnet vurderes av intern sensor

12. Litteratur / pensum
Se semesterplanen

Emnebeskrivelse: Geografi

1. Kode	2. Navn på emnet	3. Kategori
	Geografi – 15 stp	Emnet inngår som obligatorisk del av årsstudium i samfunnsfag

4. Forkunnskaper
Emnet bygger på generell studiekompetanse og er integrert med arbeidet i emnet Fagdidaktikk og faglig portefølje

5. Tid: (når undervisning skjer) (blokk/ semester/år/…)
Undervisningen foregår gjennom hele studieåret

6. Mål (kunnskaps- , ferdighets- og holdningsmål)
Studentene skal - forstå samspillet mellom naturgrunnlag, ressursutnytting, næringsstruktur, bosettingsmønster, levekår og forbruk

7. Innhold/oppbygging
Lærestoff som behandler sammenhengene mellom naturforhold og samfunnsforhold er sentralt i geografi. Derfor vil det bli arbeidet med emner fra naturgeografi og fra samfunnsgeografi og sammenhengene mellom de to delene av faget vil bli vektlagt. Natur- og samfunnsprosessers forløp og geografiske mønster vil bli studert både tematisk og regionalt. Det legges vekt på å utvikle evne til å forstå og bruke kart og andre sentrale hjelpemidler i geografifaget. Forståelse for at fenomener skifter utseende og betydning alt etter hvilket betraktningsnivå som anlegges, er et særlig viktig mål for geografistudiet. Eksempler på emner som blir vektlagt i ulikt omfang, er - kartanalyse og kartbruk - vær og klima - geologi og geomorfologi - nærings- og ressursgeografi - befolknings- og bosettingsgeografi

- bygeografi
- utviklingsgeografi

8. Organisering, undervisnings- og læringsformer
Se generell del

9. Praksis
Se generell del

10. Arbeidskrav
Gjennomføre 1 veiledningstime. Se også generell del 2a: Vilkår for framstilling til eksamen

11. Vurdering
Se generell del

12. Litteratur / pensum
Se semesterplanen.

Emnebeskrivelse: Historie

1. Kode	2. Navn på emnet	3. Kategori
	Historie – 15 stp	Emnet inngår som obligatorisk del i årsstudium i samfunnsfag

4. Forkunnskaper
Emnet bygger på generell studiekompetanse og er integrert med arbeidet i emnet Fagdidaktikk og faglig portefølje

5. Tid: (når undervisning skjer) (blokk/ semester/år/…)
Undervisningen foregår gjennom hele studieåret

6. Mål (kunnskaps- , ferdighets- og holdningsmål)
Studentene skal - kunne forstå hendelser og forhold i samtiden i lys av maktforhold og menneskers handlinger og valg i nær og fjern fortid -vinne innsikt i hvordan historisk kunnskap blir til og skaffe seg trening i problemdrøfting

7. Innhold/oppbygging
I historie blir det lagt vekt på både å gi en grundig behandling og fordypning i utvalgte emner fra eldre og nyere historie og å gi oversikt over og forståelse for de lange linjene i historien. Arbeid med kilder er en viktig del av studiet, og det blir lagt vekt på arbeidsmåter for bruk av kilder i historieundervisningen i skolen. Fokusområder kan være kan - en internasjonal tidsepoke (for eksempel den kalde krigens historie) - ideologier (for eksempel fascismens og nazismens, sosialismens og kommunismens historie) - produksjonsformer (for eksempel jegersamfunnets, jordbrukssamfunnets, industrisamfunnets og IT-samfunnets historie) - et lokalstudium (for eksempel Haldenregionens historie) - et regionstudium (for eksempel Balkans historie) - globalhistorie

8. Organisering, undervisnings- og læringsformer

Se generell del

9. Praksis

Se generell del

10. Arbeidskrav

Gjennomføre minst 1 veiledningstime. Se også generell del 2a: Vilkår for framstilling til eksamen

11. Vurdering

Se generell del

12. Litteratur / pensum

Se semesterplanen

Emnebeskrivelse: Samfunnskunnskap

1. Kode	2. Navn på emnet	3. Kategori
	Samfunnskunnskap – 15 stp	Emnet inngår som obligatorisk del i årsstudium i samfunnsfag

4. Forkunnskaper

Emnet bygger på generell studiekompetanse og er integrert med arbeidet i emnet Fagdidaktikk og faglig portefølje

5. Tid: (når undervisning skjer) (blokk/ semester/år/…)

Undervisningen foregår gjennom heles studieåret

6. Mål (kunnskaps- , ferdighets- og holdningsmål)

Studentene skal
- ha innsikt i sosiale, økonomiske, kulturelle og politiske samfunnsforhold og hvordan sosialisering og ulike former for påvirkning skjer i dagens samfunn

7. Innhold/oppbygging

Makt., politikk, system, struktur, funksjon og prosess er sentrale begreper i faget. Fagstoffet i samfunnskunnskapsdelen av årsstudiet blir hentet særlig fra basisfagene sosiologi og statsvitenskap og tar sikte på å gi en bred innføring i sentrale emner i norsk samfunnskunnskap, i internasjonal samfunnskunnskap og i sentrale fagdidaktiske emner i samfunnskunnskap som skolefag. Eksempler på emner er

- politikk, makt og klasser
- familie, likestilling og kjønn
- kultur, utdanning, sosialisering og etnisitet
- fordypning i et europeisk hovedland som har gjennomgått andre utviklingsbaner i det 20.århundre enn demokratiene i Nordvest-Europa, for eksempel Italia eller Russland

8. Organisering, undervisnings- og læringsformer

Se generell del

9. Praksis

Se generell del

10. Arbeidskrav

Gjennomføre 1 veiledningstime. Se også generell del 2a: Vilkår for framstilling til eksamen.

11. Vurdering

Se generell del

12. Litteratur / pensum
Se semesterplan